

Уағдаласушы Тараптар Қазақстан-Қытай мемлекеттік шекарасын делимитациялаудың және демаркациялаудың тарихи мәні бар екенін атап көрсетеді. Уағдаласушы Тараптар аумақтарға қолсұқпаушылық пен мемлекеттік шекаралар мызғымастығының халықаралық құқықтық қағидаттарын басшылыққа ала отырып, екі ел арасындағы шекара туралы тиісті шарттарды бұлжытпай орындайды, сондай-ақ шекара аймағында екі тарап арасындағы ұрпақтан ұрпаққа беріліп келе жатқан мәңгілік татулық пен достықты қолдауға бекем бел байлайды.

3-бап

Қазақстандық Уағдаласушы Тарап әлемде тек бір ғана Қытай бар, Қытай Халық Республикасының Үкіметі бүкіл Қытайдың атынан шығатын бірден бір заңды үкімет болып табылады, ал Тайвань Қытайдың ажырамас бөлігі болып табылады деп растайды. Қазақстандық Уағдаласушы Тарап "екі Қытай" немесе "бір Қытай, бір Тайвань" құрудың кез келген әрекетіне, "Тайванның тәуелсіздігіне" және оның егеменді мемлекеттер ғана қатысушылары болып табылатын қандай да болсын халықаралық және аймақтық ұйымдарға қатысуына қарсы шығады. Қазақстандық Уағдаласушы Тарап Тайванмен ресми қатынастар орнатпайтынын және онымен қандай да бір нысанда болсын ресми байланыстар жасамайтынын растайды.

4-бап

Уағдаласушы Тараптардың бірде біреуі де қандай да болсын одақтар мен блоктарға қатыспайды, үшінші мемлекеттермен екінші Уағдаласушы Тараптың егемендігіне, қауіпсіздігіне және аумақтық тұтастығына нұқсан келтіретін шарттар жасасуды қоса алғанда, осындай сипаттағы қандай да бір іс-әрекеттерге бармайды. Уағдаласушы Тараптардың бірде біреуі де екінші Уағдаласушы Тараптың мемлекеттік егемендігіне, қауіпсіздігіне және аумақтық тұтастығына нұқсан келтіретіндей тұрғыда өз аумағын үшінші мемлекеттердің пайдалануына жол бермейді.

Уағдаласушы Тараптардың бірде біреуі де өз аумағында екінші Уағдаласушы Тараптың егемендігіне, қауіпсіздігіне және аумақтық тұтастығына нұқсан келтіретін ұйымдар мен топтардың құрылуына және олардың қызмет етуіне жол бермейді.

5-бап

Қытайлық Уағдаласушы Тарап Қазақстан Республикасының ядролық қаруы жоқ мемлекет ретінде Ядролық қаруды таратпау туралы шартқа қосылуын жоғары бағалайды және Қытайдың ешқашан және қандай да бір жағдайда болсын ядролық қаруды бірінші қолданбайтынын, ядролық қаруды қолдануға немесе оны ядролық қаруы жоқ мемлекеттерге немесе ядролық қарусыз аймақтарға қарсы қолданатындығы мен қатер төндіруге бармайтынын растайды және басқа да ядролық қаруы бар мемлекеттерді осындай ұстанымда болуға шақырады.

Қазақстандық Уағдаласушы Тарап Қытайлық Уағдаласушы Тараптың жоғарыда баяндалған ұстанымын жоғары бағалайды әрі онымен бөліседі, ҚХР Үкіметінің 1995 жылдың ақпанында жарияланған, Қазақстанға қауіпсіздік кепілдігін беру туралы

мәлімдемесінің тарихи маңыздылығын атап көрсетеді және ғаламдық, сондай-ақ аймақтық тұрлаулылық пен қауіпсіздікті үздіксіз нығайту мүддесі жолында Қытайлық Уағдаласушы Тараппен өзара іс-әрекеттесуге өзінің дайын екендігін растайды.

6-бап

Уағдаласушы Тараптар бұрын жасалған келісімдер мен қол жеткізілген уағдаластықтардың негізінде үшінші мемлекеттерге қарсы бағытталмаған әскери және әскери-техникалық ынтымақтастықты жүзеге асыратын болады, Уағдаласушы Тараптардың әрқайсысының қауіпсіздігін нығайту мақсатында әскери салада сенім білдіру шараларын кеңейтіп, тереңдететін болады. Осы мақсатта Уағдаласушы Тараптар түрлі деңгейлердегі әскери алмасуларды, қорғаныс ведомстволары, әскери мекемелер және екі елдің қарулы күштерінің жеке құрамдары арасындағы жан-жақты достық байланыстарды кеңейтетін болады, әскери кадрлар мен мамандарды оқыту және даярлауда бір-біріне көмек пен жәрдем көрсетеді.

7-бап

Уағдаласушы Тараптар екі мемлекеттегі экономикалық реформалардың табысты түрде жүзеге асуына мүдделілік білдіре отырып, екі елдің сауда-экономикалық ынтымақтастығын кеңейтуге және тереңдетуге күш-жігер жұмсайтын болады және өздерінің ұлттық заңнамалары мен халықаралық келісімдердің шарттарына сәйкес осылар үшін қажетті қолайлы жағдайлар жасайды.

8-бап

Уағдаласушы Тараптар өздерінің халықаралық міндеттемелеріне, сондай-ақ олардың әрқайсысының қолданысындағы ұлттық заңнамаларына сәйкес екінші Уағдаласушы Тараптың аумағында Уағдаласушы Тараптардың бірінің заңды және жеке тұлғаларының заңды құқықтары мен мүдделеріне кепілдік беретін тиімді шаралар қолданады, сондай-ақ, Уағдаласушы Тараптар қол қойған тиісті шарттарға сәйкес азаматтық және қылмыстық істер бойынша бір-біріне құқықтық көмек көрсетеді.

Уағдаласушы Тараптардың тиісті органдары ұлттық заңнамалары негізінде Уағдаласушы Тараптардың бірінің заңды және жеке тұлғаларының екінші Уағдаласушы Тараптың аумағындағы ынтымақтастығы мен шаруашылық қызметі барысында туындайтын проблемаларды және дауларды өз мемлекеттерінің аумағында қ а р а с т ы р а д ы ж әне ш е ш е д і .

Уағдаласушы Тараптар өздерінің ұлттық заңдарына және өздері қатысушылары болып табылатын халықаралық шарттарға сәйкес зияткерлік меншікті, оның ішінде патенттер құқығын, сауда белгісін, авторлық және басқа да аралас құқықтарды қорғауды қамтамасыз етеді.

9-бап

Уағдаласушы Тараптар теңдік пен өзара тиімділік негізінде сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық, көліктік, қаржылық, ғарыштық, авиациялық салалардағы, ақпараттық байланыстар технологиясы саласындағы және басқа да өзара мүдделілік

туғызатын салалардағы ынтымақтастықты дамытады.

Уағдаласушы Тараптар энергетика саласындағы екі ел ынтымақтастығының стратегиялық мәні бар екенін сезіне отырып, энергетика саласындағы өзара тиімді ынтымақтастықтың орасан зор әлеуеттік мүмкіндіктерін толық пайдалануға талпына отырып, қос Уағдаласушы Тараптардың энергетикалық жобалары бойынша ынтымақтастықты жеделдетіп дамытуға бірлесе күш-жігер жұмсайтын болады.

10-бап

Уағдаласушы Тараптар халықаралық шарттардың негізінде қоршаған ортаны ластандыруды болдырмау, табиғатты ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету үшін қажетті шаралар қабылдайды және орнықты даму саясатын әзірлеу және оны Орталық Азия субаймағында іс жүзінде жүзеге асыруда пәрменді шараларды қолға алады. Олар қоршаған ортаны қорғау саласында, соның ішінде хайуанаттар әлемінің сан алуан түрлігі, шаң тозанды бұрқасынның алдын алу, экологиялық мониторинг, экологиялық апаттардың салдарларымен және олардың қоршаған ортаға әсерімен күрес, тиісті Қазақстан-Қытай екі жақты келісімдері негізінде трансшекаралық өзендерді ұтымды пайдалану мен қорғау салаларында ынтымақтастықты дамытатын болады.

11-бап

Уағдаласушы Тараптар мәдениет, білім, туризм, денсаулық сақтау, әлеуметтік қамсыздандыру, дене шынықтыру мәдениеті мен спорт саласындағы жан-жақты байланыстарды кеңейтуге, екі елдің жастар ұйымдары арасындағы алмасуларды ұйымдастыруға зор маңыз береді. Уағдаласушы Тараптар Шанхай ынтымақтастық ұйымының шеңберінде мәдениет, спорт және туризм саласындағы ынтымақтастықты дамытатын болады.

12-бап

Уағдаласушы Тараптар Орталық Азия аймағында бейбітшілікті, тұрлаулылық пен дамуды сақтау, екі жақты және аймақтық экономикалық ынтымақтастықты нығайту барлық елдер халықтарының ортақ армандары мен түпкілікті мүдделеріне жауап беріп қана қоймайды, сонымен бірге Азияда, сондай-ақ бүкіл әлемде бейбітшілікті сақтау үшін зор маңызы болады деп есептейді.

Уағдаласушы Тараптар аймақтағы қауіпсіздікті, тұрлаулылықты және өзара сенім білдіру шараларын нығайту саласында бұрын қол жеткізілген барлық уағдаластықтарды ұстанатын болады және осы бағыттағы ынтымақтастықты, соның ішінде Шанхай ынтымақтастық ұйымы шеңберінде де одан әрі дамытуға өздерінің дайын екендіктерін қуаттайды. Азия-Тынық мұхит аймағында бейбітшілікті, қауіпсіздік пен тұрлаулылықты қамтамасыз ету мақсатында Уағдаласушы Тараптар Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңестің шеңберінде азиялық қауіпсіздік бойынша сындарлы диалог жүргізетін болады.

13-бап

Уағдаласушы Тараптар БҰҰ Жарғысының мақсаттары мен қағидаттарының, сондай-ақ халықаралық құқықтың жалпы танымал басқа да нормаларының негізінде БҰҰ мен басқа халықаралық ұйымдардың шеңберінде екі елдің ынтымақтастығын нығайтады, өзара мүдделілік туғызатын ғаламдық және аймақтық мәселелер бойынша пікір алмасатын болады.

14-бап

Бейбітшілікке немесе Уағдаласушы Тараптардың бірінің қауіпсіздік мүдделеріне қатер төндіруі мүмкін халықаралық және аймақтық ахуал шиеленіскен немесе дағдарысты жағдайлар туындаған жағдайда Уағдаласушы Тараптар консультациялар өткізу және қатерді жоюға бағытталған шаралар әзірлеу мақсатында бір-бірімен жедел түрде байланыс жасайтын болады.

15-бап

Уағдаласушы Тараптардың әрқайсысы өздерінің ұлттық заңнамалары мен халықаралық міндеттемелеріне сәйкес әрқайсысы екі жақты және көп жақты негізде терроризммен, сепаратизммен және экстремизммен, сондай-ақ ұйымдасқан қылмыспен, заңсыз көші-қонмен, есірткі заттарының, қарудың заңсыз айналымымен және қылмыстың басқа да түрлерімен бірлесіп күресудегі ынтымақтастықты дамытатын болады.

16-бап

Уағдаласушы Тараптар халықаралық қаржылық мекемелердегі, экономикалық ұйымдардағы және форумдардағы ынтымақтастықты дамытуды жалғастыратын болады, сондай-ақ осындай мекемелердің, ұйымдардың және форумдардың жарғылық құжаттарындағы ережелерге сәйкес Уағдаласушы Тараптардың бірі қатысушысы болып табылатын олардың біріне екінші Уағдаласушы Тараптың кіруіне жәрдемдесетін болады.

Уағдаласушы Тараптар қазіргі бар халықаралық ұйымдардың, сондай-ақ болашақта құрылуы мүмкін ұйымдардың шеңберінде көп жақты үлгідегі экономикалық ынтымақтастықты дамытатын болады.

17-бап

Осы Шарт Уағдаласушы Тараптар қатысушысы болып табылатын басқа да халықаралық шарттардан туындайтын олардың құқықтары мен міндеттемелерін қозғамайды және қандай да бір үшінші мемлекетке қарсы бағытталмаған.

18-бап

Уағдаласушы Тараптардың өзара келісімі бойынша осы Шартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін, олар осы Шарттың ажырамас бөлігі болып табылатын жеке хаттамалармен ресімделеді. Уағдаласушы Тараптар қажет болған жағдайда осы Шарттың ережелерін іске асыру жөнінде жекелеген келісімдер жасасатын болады.

19-бап

Осы Шарт бекітілуге жатады және бекіту грамоталарымен алмасқан күннен бастап
к ү ш і н е е н е д і .

Осы Шарт жиырма жыл бойы күшінде болады. Егер Уағдаласушы Тараптардың бірі Шарттың қолданысының тиісті кезеңі аяқталардан кем дегенде бір жыл бұрын оның қолданысын тоқтату ниеті туралы екінші Уағдаласушы Тарапқа жазбаша нысанда хабарламаса, осы Шарттың қолданыс мерзімі келесі бесжылдық кезеңдерге өздігінен
ұ з а р т ы л а д ы .

Пекин қаласында 2002 жылғы 23 желтоқсанда әрқайсысы қазақ, қытай және орыс тілдерінде екі дана болып жасалды және де барлық мәтіндердің күші бірдей.

Қазақстан Республикасы
үшін

Қытай Халық Республикасы
үшін

Қ ы т а й т і л і н е н р е с м и е м е с

аударма

Қ ы т а й Х а л ы қ Р е с п у б л и к а с ы н ы ң
С ы р т қ ы і с т е р м и н и с т р л і г і

ҚР мен ҚХР арасындағы Тату көршілік, достық және ынтымақтастық туралы шарттың қазақша мәтініне өзгерістер енгізу туралы

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Қытай Халық Республикасындағы Елшілігіне

ҚР Сыртқыісминінің 2003 жылғы 28 сәуірдегі және ҚР Елшілігінің 2003 жылғы 6 мамырдағы нотасына мынадай жауап жолдаймыз:

"ҚР мен ҚХР арасындағы Тату көршілік, достық және ынтымақтастық туралы шартқа" Пекин қаласында 2002 жылғы 23 желтоқсанда қол қойылды. Қытайлық және қазақстандық тараптар Шарттың қытайша және орысша мәтіндерін салыстырған кезде пікір алшақтығын анықтаған жоқ. Қазіргі уақытта қазақстандық тарап қытайша және орысша мәтіндердің негізінде құжаттың қазақша мәтініне техникалық сипаттағы өзгерістер енгізуді ұсынды. Егер қазақша мәтінге енгізілген өзгерістер қытай және орыс тілдеріндегі мәтіндерге теңтүпнұсқа болып жатса, онда қытайлық тарап қарсылық білдірмейді.

Қ ы т а й Х а л ы қ Р е с п у б л и к а с ы
С ы р т қ ы і с т е р м и н и с т р л і г і н і ң
Ш ы ғ ы с Е у р о п а ж әне О р т а л ы қ А з и я

департаменті

Пекин қаласы

2003 жылғы 7 мамыр

(РҚАО-ның ескертуі: бұдан әрі Шарттың қытай тіліндегі мәтіні берілген)

